

'Bu bir öfke kitabı'

Yazar **Mine Sögüt**, 'Gergedan - Büyük Küfür Kitabı'nda 'Deli Kadın Hikâyeleri'nin izinden gidiyor. Farklı ama birbirine ince bir iple bağlı öyküler son bölümdeki 'Gergedan'da birleşiyor, bütüncül bir anlam kazanıyor. Kitabı **Mine Sögüt**'ten dinledik...

ECE ÇELİK
ecelik@hurriyet.com.tr

Son kitabınız 'Gergedan - Büyük Küfür Kitabı'nda başta 'gergedan' olmak üzere çok fazla hayvan metaforu var. Bunun sebebi nedir?

Hayvan metaforları bazı sorunlu meseleleri anlatmak için zengin imgelem olanakları sunarlar. Bu son hikâye kitabındaki güçlü metafor gergedan. Onu Ionesco'nun faşizmi sorgulayan ünlü oyunu 'Gergedanlar'dan ödünç aldım. Ionesco oyununun sonunda gergedanlaşmayı reddeden, insan olarak kalmakta direnen bir kahraman bırakır. Faşizmin karşısında her şeye rağmen dik duran son ve tek bir insan. Ionesco'nun o güçlü metaforundan yola çıkarak yazdığım son öykü ve diğer öyküler günümüzde yaşanan siyasi ve bireysel faşizmi sorguluyor. Ionesco'nun bundan neredeyse 70 yıl önce sorduğu soruları yeniden soruyor. İnsanlık bu kadar ağır bir iklimde yaşamayı nasıl kabul edebilir? Bu ağır iklimi nasıl benimser? Neden itiraz etmez? Ionesco oyunun sonunda tek bir insan bırakır. Herkes gergedanlaşırken, herkes sisteme ayak uydururken tek bir kahraman kalır ve o, insan olarak kalmaya devam etmek üzere ant içer. Ağır bir anttır bu. Bu **kitap**, o tek insanın da kendi yaratıcısına isyan ederek girdaba kapılışı üzerine kurgulanmış bir duygu etrafında dönüyor.

■ **İlk bölümde aile kavramı çok yoğun işleniyor. Ailenin bir kapalı kutu oluşu ve ikiyüzlü ahlak anlayışıyla ilgili öyküler var...**

Aile benim çok kurcaladığım bir mesele. İlk romanım 'Beş Sevim Apartmanı'nda da aileyi kurcalıyordum. 'Deli Kadın Hikâyeleri'nde de... Yazdıklarımın merkezinde o küçük ve sorunlu yapı hep var. Faşizmin, adaletsizliğin, hak yemenin, suskunluğun, gerçek ahlaksızlığın beslendiği, suçun meşrulaştırıldığı, akılsızlığın akılcı kılındığı bir yapı aile. O yüzden, evet, aileyle bir derdim var hep.

■ **Kitap bir öykü kitabı olmasına rağmen roman gibi sürükleyici. Bu etkiyi nasıl sağladınız?**

Çünkü hikâyelerin arasında güçlü bir bağ var. İnsanın vicdanına, tercihlerine ve

ahlakına mercek tutan hikâyeler bir gergedan metaforu ekseninde bir araya toplanıyor. Böylece farklı bir öykü iklimi oluşuyor. Bu metinlerin tümü kendisini sorgulayan, sorgulaması gereken insanın diliyle yazıldı. Sanırım kitaba roman etkisini veren, hikâyelerde hep 'Ben' diyen bir sesin bulunması ve kendisi üzerinden insanlığa keskin sorular sorması.

■ **Dilinizi çok sert bulanlar olacaktır. Amacınız okuyucuyu sarsmak mı?**

Bu bir itiraz dili çünkü. Sorgulayıcı ve şüpheli. Gerçekten mevcut iradeyle, iktidarla ya da kültürle uyum sağlayabiliriz. Ama bunu kendi isteğimizle mi yapıyoruz yoksa bize dayatıldığı için mi, önümüze koyulduğu için mi, sorgulamadığımız için mi? Alışkanlıklarımızın dışına çıkmak ya da korkularımızın üstesinden gelmek için biraz sarsılmamız gerekiyor. Kullandığım dil ve ifade o yüzden sert.

■ **Aynı zamanda hikâyeleri güçlendiren çizimler de görüyoruz, bu bütünlük nasıl yakalandı?**

'Deli Kadın Hikâyeleri'ni de ressam ve karikatürist Bahadır Baruter resimlemişti, bu **kitap** için de yine o resimler çizdi. Biz hayata aynı açılardan, kaygılardan bakarız onunla. O da yaptığı resim ve heykellerde benim gibi çarpıcı ve hırpalayıcı bir yüzleşme dili kullanmayı sever. Birlikte çalıştığımız zamanlarda işin üzerine çok fazla konuşmayız ama o ortak duyguyu çabuk yakalarız. Mesela 'Gergedan' bir öfke kitabı, bir itiraz kitabı... Zaten 'Büyük Küfür Kitabı' o öfkeyi, o itirazı dile getiren bir altbaşlık. Bahadır bu **kitap** için gergedan imgesini çeşitledi ve onu kasvetli, ağır, sert, biraz acılı ve öfkeli bir ortamın içinde çeşitli hallerde çizdi. Resimler hikâyelerle yan yana durduğunda anlatıma derinlik katıyorlar. ■

Röportajın geniş hali hurriyet.com.tr/kitap-sanat-adresinde.

GERGEDAN - BÜYÜK KÜFÜR KİTABI

Mine Sögüt
Yapı Kredi Yayınları, 2019
120 sayfa, 16 TL